

kritiska eu-fakta

utges av Folkrörelsen Nej till EU | nr 4 | december 2024 | pris 20 kr

www.nejtill.eu.se

KRITISKA EU-FAKTA

Nummer 4 - december 2024

Löpnummer 176

Kritiska EU-fakta ges ut av

Folkrörelsen Nej till EU

Ansvarig utgivare:

Eva-Britt Svensson

Redaktör: AnnaLisa Eneroth

Kerstin Nordqvist

Redaktionsutskott:

Beng-Åke Berg, AnnaLisa Eneroth,

Marie Ericsson, Per Hernmar,

Jan-Erik Gustafsson,

Kerstin Nordqvist

Redaktionens adress:

Kritiska EU-fakta c/o Eneroth,

Furutåvägen 36 A, 352 54 Växjö

Telefon: 073-026 0330

e-post: ansaene26@gmail.com

Omslagsbild: Robert Nyberg

Adressändring och prenumeration:

Kritiska EU-fakta

Viktoriahuset, Linnégatan 21, 4 tr,

413 04 Göteborg

Nästa nummer utkommer

i mars 2024

Manusstopp 15 februari

Tryck: DanagårdLiTHO AB

Göteborg 2024

Rikskansli och materialkontor:

Folkrörelsen Nej till EU

Viktoriahuset, Linnégatan 21, 4 tr,

413 04 Göteborg

e-post: kontoretgbg@nejtill.eu

Bli medlem:

Prenumeration:

4 nummer 100 kr

Medlemskap inkl. pren. 300 kr

[arbetslösa, långtidssjukskrivna,
pensionärer och studerande 150 kr]

familjer 400 kr]

Plusgiro 433 02 07- 4

LEDARE

Partipolitiskt oberoende

Demokratiskt EU-motstånd

30 ÅR SEDAN FOLKOMRÖSTNINGEN 1994

Den 13 november 1994 folkomröstade Sverige om anslutning till EU. 52,3 procent röstade Ja och 47,8 procent röstade Nej. Finland hade redan röstat 16 oktober och Norge fick inte rösta för än de andra hade röstat, den 27 till den 28 november. Om Norge fått rösta först fanns en risk att resultatet i framförallt Sverige kunde ha blivit ett annat.

Svenskarna blev lovade att EU-medlemskapet inte skulle ha någon avgörande skillnad för den svenska och nordiska välfärdsmodellen. Ändringarna har kommit stegvis. Samhällelig infrastruktur och verksamhet har avreglerats, som post, järnvägstrafik och underhåll, tele, eldistribution, vårdcentraler med mera.

Idag arbetar flera hundra entreprenörer med järnvägsunderhåll. Svenskarna kan välja mellan 430 pensionsfonder, över 100 elförsäljningsbolag, 25 lokala postdistributörer, 47 tågbolag, 39 apoteksaktörer och tio olika företag för bilbesiktning och privata vårdcentraler till uppemot 46 procent. Många kommunala verksamheter har tvingats att ombildas till kommersiella bolag, som till exempel de tidigare icke vinstdrivande allmännyttiga bostadsföretagen. Detta sammanvägt har medfört en urgröpning och fragmentering av offentlig sektor och allmän välfärd. Avreglering och privatisering av offentlig sektor har öppnat upp för kriminella aktörer där skandalerna kring upphandlad sop och avfallshantering visat på riskerna med avregleringarna. Idag drabbar EU:s överstatliga energiunion ACER svenskar och svenska företag med höga och oförutsägbara elpriser vilket kan påverka både Sveriges och övriga EU-länders konkurrensförmåga.

För många har avregleringarna medfört ökad valfrihet, men för andra har det istället inneburit ökat utanförskap och segregation. Segregationen har i sin tur bidragit till en ökande kriminalitet där ungdomar utan skola, jobb och framtid blir de stora förlorarna jämte alla dem som blir offer.

Med EU-medlemskapet har jordbruket allt mer kommit att domineras av stora exportorienterade jordbruk som gynnas av EU:s jordbruksstöd. Men med minskad självförsörjning. Det fasta glesbygdstödet har ersatts av tillfälliga projektbidrag. Landsbygden utarmas.

EU:s miljö- och klimat-politik har avstannat. Den marknadsstyrda klimat och miljöpolitiken med kommersiell handel med utsläppsrätter har gett minimalt resultat. När EU och medlemsländerna låter marknadskrafterna styra miljö och klimatpolitiken har det tekniskifte som krävs avstannat och EU-hamnat rejält på efterkälken med minskad konkurrenskraft och låga tillväxtsiffror. Och istället för tillväxtsatsningar på miljö och teknik lägger man istället pengar på militär upprustning.

Med EU-medlemskapet har en stor del av lagstiftningen tagits över av EU och den svenska riksdagen förvandlats från suverän beslutsfattare till att tvingas implementera EU-direktiv.

Åsikter som förs fram i signerade artiklar är skribentens egna och uttrycker inte nödvändigtvis Folkrörelsens Nej till EU:s ståndpunkter

Svexit

Sjunde oktober, EU och Sverige

PÅ ÅRSDAGEN DEN sjunde oktober av Gaza-attacken kan man undra vad EU-ledningen säger. Ursula von der Leyen gör ett uttalande:

”Den sjunde oktober vaknande världen till förskräckliga bilder av utsägligt råa scener som kommer att förbli etsade i våra sinnen för evigt. Det kan inte finnas något rättfärdigande av Hamas terrorattack. Jag fördömer igen och på det starkaste möjliga sätt dessa barbariska attacker”

detta enligt EU-kommissionens ordförande. Hon var den första västliga ledare som besökte Netanyahu efter dåden till stöd för ockupationsmakten Israels rätt till självförsvar. Tyngdpunkten i uttalandet är att Hamas får hela skulden för folkmordet som Israel genomför, som om det inte funnits någon förhistoria. Hon ömmar för ”det oerhörda lidandet inte bara för folket i Israel, utan också för oskyldiga palestinier” och hon kräver ett omedelbart vapenstillestånd i Gaza, ett ovillkorligt frisläppande av alla i gisslan och för ett slut på konflikten.

Hon säger också att EU ”kommer att arbeta för att stödja alla ansträngningar för att skapa förutsättningar för en varaktig fred, som leder fram till en tvåstatslösning” och hon avslutar med att antisemitism växer kraftigt. En tvåstatslösning som nyligen dammats av, som inte förklarar hur de 800 000 bosättarna skall förmås att flytta på sig, och en lösning som den sionistiska Netanyahu-regimen direkt avvisar.

Foto: Lukasz Kobus / European Union **Josep Borrell**

Till nyhetsbyrån AFP säger EU:s utrikeschef Joseph Borrell:

”den förskräckliga terroristattacken som utfördes av Hamas och andra terrorister den sjunde oktober 2023 har fått en påverkan på regionen, EU och hela världen...hela Mellersta Östern står på randen till en fullständig eldsvåda som det internationella samfundet tycks oförmögen att kontrollera”.

Så sägs det av ”vår” EU-ledning, och liknande är analysen i västerländska etablerade medier (mainstream media). Visserligen är det beklagligt att cirka 1 200 civila, israeliska och Hamas soldater dog den sjunde oktober, men dessa siffror nämns aldrig tillsammans med de över 45 000 döda palestinier, varav ett stort antal barn och kvinnor. (och ännu fler som ligger under de

Foto: IDF Spokesperson's Unit photographer (krigsbombade husen). När utrikesminister Maria Malmer Stenergard i TV fick frågan om Israels vedergällning var proportionerlig kunde hon inte svara, utan hänvisade till internationella jurister som får avgöra det när kriget är slut. Det tycks vara slut även på politiken!

ENLIGT SVENSKA DAGBLADETS ledare den sjunde oktober i år är den lede fienden Iran, som orsaken till allt ont i regionen. Ledaren skriver att ”Vägen till fred går via ett fritt Iran ...palestiniernas elände under såväl Fatah som Hamas är väsentligen självförvållat”, och den angriper aktivister som stöder palestiniernas sak.

Jan-Erik Gustafsson

Palestinian News & Information Agency (Wafa) in contract with AP/Aimages

Foto: Saleh Najm and Anas Sharif

Spritförsäljning i livsmedelsbutiker?

EU-lagstiftningen hotar svensk alkohollagstiftning

Gårdsförsäljning hotar alkoholmonopolet

När Sverige gick med i EU fick vi ett undantag för alkoholpolitiken. Sverige har sedan länge haft en restriktiv alkoholpolitik som drivits fram av nykterhetsrörelsen. Trots att alkoholen ger stora samhällsproblem är dessa lägre i Sverige än i många andra EU-länder, men från producenterna har trycket på att få införa gårdsförsäljning varit starkt. Det är framför allt stora och mellanstora gårdar som vill starta egen gårdstillverkning. Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) och Visita* har engagerat sig och fått vara med i utredningen med egna representanter. Branschorganisationen Sveriges Sprit och vinleverantörers förening, SVL, och The Absolut Company, som ägs av den multinationella företaget Pernod Rickard, har satsat miljoner på lobbying** för att få igenom gårdsförsäljning i Sverige. Om gårdsförsäljningen skulle knäcka det svenska alkoholmonopolet kan Absolut Company/Pernod Rickard, världens näst största alkoholföretag, ha möjlighet till en marknadsandel på uppemot 70 procent av den svenska alkoholmarknaden.

Om regeringens förslag godkänns av riksdagen kommer det att gälla från sommaren 2025. Gårdsförsäljningen ska utvärderas efter sex år, men möjligheten att backa i frågan lär vara mycket liten. Istället väntar de gårdsproducenter som hamnat under de godkända volymerna; 400 000 liter för öl, 150 000 liter för vin och 75 000 liter för sprit, på att volymerna utökas vid utvärderingen om sex år, så att de inte ska behöva känna sig diskriminerade. En betald rundvandring krävs för att få köpa max tre liter öl och max 0,75 liter sprit med tolv-procent alkoholhalt. Lagstiftningen möjliggör för ett franchises-system – där små försäljningsställen kan använda de stora bolagens grundprodukt till egna tillsatser. Detta behöver inte nödvändigtvis vara en landsbygdsgård, utan kan vara en så kallad lokal tillverkare. Det betyder att de stora alkoholbolagen kan runda lagstiftningen och stå för basvaran. För vin gäller dock att gården själv odlar druvorna.

Då Sverige har ett undantag och kan ha ett alkoholmonopol, som Systembolaget, hotas detta undantag om andra aktörer tillåts sälja alkohol. Portugal har kritiserat svensk gårdsförsäljning och den europeiska vinindustrin har hotat ta frågan till EU-domstolen. Detta för att svensk gårdsförsäljning gynnar svenska producenter och missgynnar europeiska producenter.

Alkohol en folkhälsofråga

För EU är alkohol inte en folkhälsofråga. För EU är alkohol endast en handelsvara och hanteringen av alkoholfrågan blir därmed en ren näringspolitisk fråga som lyder under EU:s lagstiftning för fritt och icke diskriminerad marknadstillgång. Införande av en så kallad gårdsförsäljning kommer att knäcka det svenska undantaget för Sveriges alkoholmonopol. Risken är att EU-domstolen dömer enligt marknadsprinciper där alla varor ska vara tillgängliga på en fri marknad. Resultatet kan en dag resultera i att det blir möjligt att sälja vin, sprit och starköl i livsmedelsbutiken. Frågan om "gårdsförsäljning" handlar således om så mycket mer och om mycket stora pengar.

Frågan om alkohol handlar även om beroende, missbruk, ofta inblandat i våld inte minst vad gäller våld i nära relationer.

Exemplet Finland

Ofta relateras till Finland som tillåter fri försäljning av öl med max fem procent alkoholhalt på såväl gårdar som uppemot 5 000 butiker. Öl med fem till tolv procent alkoholhalt säljs dock fortfarande på Alkobutikerna – Finlands systembolag, men även genom gårdsförsäljning av tolv-procentig hantverksöl samt finska bärlikor och traditionellt enbärsöl, sahti, vilka tillåts då de bara tillverkas i Finland och därmed inte konkurrerar med europeiska produkter (enligt den så kallade Visnapuu-domen 2015 i EU-domstolen). Att jämföra med det finska exemplet är fel eftersom det baseras på att Finland samtidigt avreglerat marknaden för öl, så att även europeiska företag får vara med om att konkurrera.

EU-lobbying

IOGT-NTO***:s Brysselkontor kunde 2018 visa att alkoholindustrins lobbyorganisation hade 86 anställda varav 23 med fritt tillträde till EU-parlamentet. Ett exempel på deras inflytande var EU-kommissionens förslag om att alla varor skulle redovisa innehåll – även alkoholprodukter. Alkohol-lobbyen lyckades då få till egenkontroller istället. De 80 miljoner som denna lobbyorganisation kostar årligen ger många gånger mer tillbaka till företagen.

Per Hernmar

Alkoholfakta Sverige:

Alkoholens kostnader: 103 miljarder 2017

Varav försämrad livskvalitet: 43 miljarder

Varav produktionsbortfall: 35 miljarder

660 000 sjukvårdsbesök 2017

625 000 sjukskrivningsdagar 2017

Källa IOGT:NTO / Systembolaget / Ramboll

Källa: IOGT-NTO samt Regeringen.se

* branschorganisation och arbetsgivarorganisation för den svenska besöksnäringen

** är en aktivitet utförd av en individ, en grupp eller en organisation som syftar till att påverka makthavare, ofta inom politiken, att använda sin makt för att gynna vissa intressen, idéer eller åsikter.

*** Sveriges största nykterhetsorganisation

EU vill knäcka den nordiska kollektivavtalsmodellen

OKTOBER 2022 ANTOGS EU:s direktiv om minimilöner. Motivet uppges vara att förbättra levnads- och arbetsvillkoren och ”fastställa en ram för att främja kollektivavtalsförhandlingar om lönesättning.” Enligt EU:s grundfördrag; Lissabonfördraget, så har parterna i ett land rätt att ingå kollektivavtal (Artikel 27 Stadga om mänskliga rättigheter/Lissabonfördraget). Minimilöne-direktivet skulle vara infört november 2024, men Danmark har anmält direktivet till EU-domstolen. Ett preliminärt svar från EU-domstolen väntas från dess generaladvokat den 14 januari och slutlig dom meddelas i mars eller maj 2025. Endast Sverige stöder den danska rättssaken i EU-domstolen. När Sverige gick med i EU lovade man att den svenska lönomodellen inte skulle påverkas.

I DANMARK OCH SVERIGE görs kollektivavtalen upp av de självständiga parterna utan statlig inblandning. Om EU-domstolen inte godkänner Danmark och Sveriges självständiga lönomodell, så öppnas det upp för statlig styrning av lönerna – inte minst vad gäller minimilöner. Dessa ligger under de svenska kollektivavtalens lägsta löner. Minimilöner fungerar som en institutionell fattigdomsfälla, där man ofta behöver ha flera arbeten för att klara av försörjningen. Det här kan bidra till att sätta en nedåtpress på det allmänna löneläget. Det kommer också att minska behovet av fackföreningar om staten eller EU tar över denna del av lönebildningen. Direktivet medger att kollektivavtalen kan få fortsätta som lönomodell – om inte den fackliga anslutningen börjar understiga 80 procent, för då träder EU:s

minimi-lönedirektiv i kraft – med resultat av en kraftig försämring av fackföreningsrörelsens omfattning och inflytande.

Per Hernmar

Kallelse till

**Folkrörelsen Nej till EU:s
22:e kongress**

Lördag 10 maj kl.13 -

söndag 11 maj kl.16

Viktoriahuset - Göteborg

Bild: Robert Nyberg

**Digital studiecirkel, i samarbete
med Kvarnby folkhögskola
Start januari 2025**

Läs mer: www.nejtill.eu.se

Regeringskris i Tyskland.

SAMMA DAG, DEN sjätte november, som Donald Trump vinner det amerikanska presidentvalet bryter en regeringskris ut i Tyskland. Båda händelserna försätter EU i ett bekymmersamt läge både ekonomiskt och utrikespolitiskt. Regeringskrisen var inte oväntad efter det att den så kallade trafikljuskoalitionens partier, socialdemokrater (SPD), liberaler (FDP) och De gröna (Die Grünen) tidigare i höst gått kraftigt tillbaka i delstatsvalen i Sachsen, Thüringen och Brandenburg i östra Tyskland. Opinionsundersökningar visar att bara cirka 15 procent av väljarna tycker att regeringen Scholz gör ett bra jobb.

FÖRBUNDSKANSLER OLAF SCHOLZ avskedade sin finansminister, liberalen Christian Lindner, efter att koalitionsregeringen misslyckats att komma överens om ett flera miljarder underskott i budgeten 2025. Efter avskedandet lämnade FDP formellt koalitionsregeringen. Datum för nyval har satts till 23 februari nästa år. Fram till dess styrs Tyskland av en skadeskjuten ministär bestående av SPD och De gröna.

Tyskland har varit EU:s mäktigaste och dominerande ekonomi i decennier fram till pandemin och Ukrainakriget. Brutna långsiktiga gaskontrakt med Ryssland och sprängningen av Nord Stream I och II hösten 2022 har ökat på budgetunderskott, lett till obefintlig tillväxt, som drabbat det tyska näringslivet och hushållen hårt med stigande elpriser och ett beroende av dyr flytande naturgas (LNG) från framförallt USA.

LIBERALERNAS LINDNER STÅR för en mer klassisk neoliberal åtstramningspolitik för att hantera budgeten medan Scholz föreslagit mera utgiftskrävande åtgärder som att tillförsäkra subventioner till energisektorn och rimliga energikostnader, offentligt stöd för att rädda jobben i den för ekonomin krisande bilindustrin samt att introducera investeringsrabatter för attrahera utländska företag till Tyskland.

Scholz insisterade också på "öka vårt stöd till Ukraina, som väntar en svår vinter" för att signalera till världen att Tyskland fullt står bakom Ukraina, och hänvisade till att Trump som president kommer att kräva att Europa tar mer ansvar för sin säkerhet. Lindner hade i budgetprocessen begärt av försvarsministeriet att begränsa den militära hjälpen till Ukraina. De grönas utrikesminister Annalena Baerbock, som offentligt förklarar att Tyskland är i krig med Ryssland, skyllde de ekonomiska problemen på Putin och medgav samtidigt

överraskande att Berlin stött Ukraina totalt med nästan 40 miljarder euro som finansierats genom smärtsamma nedskärningar av sociala kostnader i budgeten. Tyskland är efter USA den näst största givaren av militärt stöd till Ukraina, med totalt tio miljarder euro under 2022-2024 enligt Kiel Institute for the World Economy. För 2025 är förslaget att förse Ukraina med fyra miljarder euro i militärt stöd. Lindner accepterade inte stödet för 2025, men han är inte emot kriget. Han föreslår liksom det kristdemokratiske partiet CDU:s partiledare Friedrich Merz att skicka Taurusmissiler i stället.

BÖRJAN AV 2025 ser ut att bli turbulent och oförutsägbar. Donald Trump har sagt att han ska avsluta Ukrainakriget på 24 timmar när han tillträder som president den 20 januari, men ingen vet idag hur det ska gå till. Tyskland går mot ett kraftigt polariserat val med osäker utgång. EU:s andra ekonomiska stormakt Frankrike har också grava budgetproblem och leds av en impopulär Macronregering med bönder som hotar igen att köra ut sina traktorer på gatorna. En ny EU-kommission tillträder efter årsskiftet, vars sammansättning tycks förstärka stödet till att fortsätta Ukrainakriget "så länge som det varar", samtidigt som hur detta stöd skall betalas blir alltmer kontroversiellt bland EU-länderna.

Jan-Erik Gustafsson

"Christian Lindner" by smokeonthewater. is licensed under CC BY 2.0.

Foto: Sandro Halank, CC BY-SA 4.0

Annalena Baerbock, Saskia Esken, Robert Habeck, Olaf Scholz och Christian Lindner den 7 december 2021 vid undertecknandet av trafikljuskoalitionsavtalet

Fritt Norden i Jondal

Nordisk Folkeriksdag på Hardangerakademiet

29.08 - 01.09.2024

Foto: Marie Ericsson

...om fred och säkerhetspolitik

Fritt Nordens konferens "Nordisk folkriksdag om fred och säkerhetspolitik" ägde i år rum mellan den 29 augusti och första september i Jondal i Norge. Bland talarna märktes Rysslandsexperten och statsvetaren professor Glenn Diesen, ledaren för fredsrörelsen i Finland Laura Lodin, den svenska fredskämpen Karin-Utas Carlsson, Bengt-Åke Berg från Folkrorelsen Nej till EU, Lave Broch politiker, fredsvän och medlem i danska Folkebevaegelsen mod EU och den norske getbonden och författaren Olav Randen.

Till Jondal kommer jag med buss via Bergen. Vägen slingrar sig genom gröna dalar med mäktiga berg, fjällbäckar och forsande vattenfall som fond och slutar med en överfart med bilfärja över den smala, slingriga Hardangerfjorden. Bygden känns nästan för vacker för en konferens om något så grymt som krigshot och krig. Men i den gula, herrgårdslänkande villan Jonatunet som blickar ut över Jondal har deltagare från den nordiska regionen samlats för att diskutera freds- och säkerhetspolitik. Det blev tre intensiva dagar med föredrag och diskussioner om fred, säkerhetspolitik och självförsörjning.

MELLAN FÖREDRAGEN BJUDS på nyttigt mat, ofta vegetarisk, lagad av Jonatunets kock, och deltagarna från Norge,

Sverige, Danmark och Finland sorlar med varandra runt borden i matsalen. De intressanta, faktsäckade föredragen avbryts av att Edvard Mogstad, moderator och ordförande i Fritt Norden, kommer in i salen och vinkar åt oss: nu ska vi på utflykt. Resorna tar oss till fartygsmuseet i Norheimsund där båtbyggare demonstrerar sin skicklighet med trä och järn, och till Ingebrigt Vig-museet, Öystese, där vi får möta en lokal, norsk skulptör med realismen som drivkraft. Dagen efter är det dags för ett besök på glaciären Folgefonna. Vi åker återigen på natursköna vägar mellan mäktiga berg. På vägen passerar vi välskötta små jordbruk och möter betande får och kossor, innan vägen börjar stiga mot höjderna, där vi skimtar ett vitt istäcke. Vi står nedanför Norges tredje största glaciär, som är 207 kilometer lång, ligger på 1660 meter över havet och där isen aldrig smälter, men som just nu mest liknar en otillgänglig skidbacke, eftersom liften har nedmonterats för säsongen.

HEMRESEDAGEN INLEDS med strålände solsken och innan bussen går tillbaka mot Bergen lovar vi varandra att ses igen på nästa folkriksdag 2025, i Sverige eller Finland.

Marie Ericsson

Fritt Norden i Jondal

Nordisk Folkeriksdag på Hardangerakademiet

29.08 - 01.09.2024

Norden går från fredsregion till frontlinje

Hur ska vi kunna freda oss när Norden blir en frontlinje mellan öst och väst? Den frågan stod i fokus på den tre dagar långa konferensen om fred och säkerhetspolitik med Nordisk Folkeriksdag i Jondal på norska Västlandet, arrangerad av föreningen Fritt Norden. Där diskuterade deltagare, från de skandinaviska länderna och Finland, hot och möjligheter med den utrikespolitiska utvecklingen i den alltmer strategiskt viktiga nordiska regionen.

BAKGRUNDEN ÄR NATURLIGTVIS kriget i Ukraina och det upplevda säkerhetshotet från Ryssland, men också den upptrappade konflikten i Gaza. Utvecklingen har gjort att Norden har gått från att vara en neutral zon till att bli ett strategiskt intressant område för både militära operationer och närhet till det råvarurika Arktis.

ENLIGT GLENN DIESEN, professor och statsvetare på universitetet i Sydöstra Norge och Rysslandsexpert så handlar kriget från amerikanskt perspektiv om att Ryssland utmanar USA:s globala säkerhetsstrategi. Europa med EU som ledande aktör, ser mot USA för sin säkerhet och har slutit upp bakom USA:s strategi som innebär stora vapenleveranser till Ukraina i hopp om att ukrainarna ska kunna freda sig och ta tillbaka de ryskockuperade delarna av landet. Då denna strategi delvis har misslyckats ökar trycket ännu mer på att Norden, där två av fyra

länder har gräns mot Ryssland, ska bli ett frontområde inför en framtida konflikt i öster.

Inom kort kommer USA att ha tillgång till 48 militärbaser i Norden i enlighet med det så kallade DCA-avtalet (Defence Cooperation Agreement). Av dem ligger tolv i Norge och 17 i Sverige. Finland har 15 och Danmark fyra. Alla länder har avtal eller lagar som reglerar kärnvapenfrihet utom Sverige som inte anser att det behövs något förbehåll i fredstid då ”amerikanerna vet att vi inte vill ha kärnvapen på svensk mark och vi litar på att de respekterar vår vilja”.

De som stödjer den här linjen har hävdat att avtalen om NATO-medlemskap och DCA stärker vår säkerhet. Motståndarna, bland annat Glenn Diesen, pekar på att säkerhet inte skapas genom ökande militarism, utan snarare genom dialog och diplomati.

MED SIN 134 MIL långa gräns mot Ryssland har Finland en särställning i nordisk säkerhetspolitik. Finländarna minns kriget med ryssarna på 40-talet och har tidigare varit starka anhängare av neutralitet och en fredlig utveckling.

– Men i och med Ukrainakriget så förändrades allting säger Laura Lodenius, ledare för fredsrörelsen i Finland. Folk blev rädda. På några veckor ändrades folks inställning. Diskussionen var bortsopad. Många kände att ”Nu är vi med i ett större gäng som försvarar Finland”. Många håller inte med om det, och stöttar inte heller DCA-avtalet, som även Finland antagit. Vi har gett upp vår avspänning för avskräckning säger Laura Lodenius. Ingen har frågat i vilken grad det ökar vår säkerhet. Våra politiker tror säkert att det är åt båda hållen, men det handlar om USA:s försvar, inte Finlands säger Laura Lodin. Hon pekar också på att ingen har tagit hänsyn till samernas rättigheter, när man ger bort områden som tillhör deras mark. Finland klarar sig från diskussioner om kärnvapenfrågan genom att de, i motsats till Sverige, har ett lagligt förbud mot att stationera kärnvapen på finsk mark.

Hur ska de små länderna kunna bidra till fred i sitt närområde?

– Att som litet land ha stormakernas soldater på sin mark är ingen bra utveckling, säger politikern och EU-motståndaren Lave Broch som i stället tycker att vi säga nej till icke-nordisk militär i Norden, jobba för vapenkontroll och underteckna FN:s konvention om ett kärnvapenförbud. Han sa också att det är viktigt att vara aktiv i föreningar och organisationer som kan driva frågorna om fred och frihet på en lokal nivå.

Foto: Marie Ericsson Laura Lodenius och Glenn Diesen via länk,

Fritt Norden i Jondal

Nordisk Folkeriksdag på Hardangerakademiet

29.08 - 01.09.2024

Foto: Marie Ericsson

Hardangerakademiet

BENGT ÅKE BERG från Folkrörelsen Nej till EU sa att EU-medlemskapet binder oss till ett trögt och korrupt överhetsprojekt som kortsluter den nationella demokratin och minskar våra möjligheter att agera för fred vid internationella konflikter, inte minst på grund av den problematiska bindningen till stormakten USA. Han ansåg att det finns många fördelar med ett nordiskt samarbete som grundar sig i gemensamma värderingar och likartade samhällssystem och som har starkt folkligt stöd.

ETT ANNAT ÄMNE som kom upp i diskussionen var livsmedelsförsörjningen. De skandinaviska länderna har hög import av livsmedel söderifrån, jordbruken blir färre och färre och beredskapslagren är små eller inga alls. Vi behöver en större beredskap inför en situation med krig och avspärrning. Då är det viktigt att satsa på nordiska jordbruk, och ökad lokal matproduktion, sa getbonden och författaren Olav Randen som skrivit boken "Svult i Norden" om kristider och matbrist i Norden.

KONFERENSEN AVSLUTADES MED ett rungande nej till nordiska militärallianser och stormaktsbaser, ja till fredsinitiativ och FN-sanktionerade icke-vålds projekt. Det resulterade i ett förslag till uttalande som ska överlämnas till politikerna i alla de nordiska ländernas partisekretariat och riksdagar.

Marie Ericsson

Bengt Åke Berg

Foto: Marie Ericsson

Danska Fredbevaegelsen mod EU

Europeiska fredsfaciliteten får krig att bli till fred

EU ÄR IGÅNG med en massiv militär uppbyggnad. I kölvattnet av Ukrainakriget har utgifterna för EU-militären rakat i höjden och kommer att ligga på cirka 4 000 miljarder (fyra biljoner) kronor under 2024 rapporterar danska Fredbevaegelsen mod EU. För det ändamålet har EU upprättat en militär struktur som styr militära EU-operationer. Målet är en gemensam EU-armé, något som svenskarna inför EU-omröstningen 1994 fick löfte om att det aldrig skulle bli aktuellt. Det löftet verkar tyvärr inte gälla längre.

En av de mest omskrivna institutionerna i EU:s militära struktur är den europeiska fredsfaciliteten. Namnet ger positiva associationer, men man ska inte låta sig luras, menar Lave Broch, politiker och EU-motståndare. Bakom Fredsfaciliteten döljer sig en organisation som tillhandahåller EU-stöd till ett antal militära operationer utanför unionens gräns, ofta till länder med tvivelaktig hållning till internationell lag. Det är också genom fredsfaciliteten som merparten av det gemensamma stödet till Ukraina kanaliseras.

DEN EUROPEISKA FREDSFACILITETEN är ju lite som George Orwells romaner, menar Lave. Många EU-anhängare har länge talat om att EU är ett fredsprojekt, men genom fredsfaciliteten har EU börjat ge bort krigsmateriel till länder utanför EU utan att berätta vad det egentligen handlar om. Det handlar ofta om länder som Sudan, där vi inte har full kontroll på hur reglerna om de mänskliga rättigheterna hanteras. Det intressanta är att det faktiskt är skattebetalarnas pengar man använder. Fredsfaciliteten hjälper länder med auktoritärt styre i till exem-

pel Afrika med vapen och militärt stöd vilket innebär att man i folkets namn ger bort krigsmateriel till diktaturer. Det är min åsikt, säger Lave.

Han säger att om man vill ge bort pengar för att främja freden är det mycket bättre att ge dem direkt till FN. Då kan vi vara säkra på att de fredsbevarande insatserna hanteras med respekt för internationell lag.

FREDSFACILITETEN BILDADES 2021 av EU-länderna gemensamt. Lave känner stor sorg över att Danmark, som haft ett undantag från att delta i EU:s militära samarbete, nu deltar fullt ut. Sverige, som trots sin neutralitet aldrig haft några förbehåll, deltog fullt ut redan från starten. Lave säger att EU:s militarisering bygger på en strävan att bli en supermakt, vilket också anknyter till Frankrikes förflutna som en kolonialmakt. Att de inte bytt inställning visas av deras nuvarande agerande i ockuperade Västsahara, säger Lave.

EU:s militarisering innebär att länderna också deltar i finansieringen av EU:s försvarsfond som stöttar forskning och utveckling inom militärindustrin. Lave är kritisk: Försvarsfonden finansieras med skattebetalarnas pengar och används för att sälja vapen till länder som Saudiarabien som i sin tur använder dem för att bomba sönder det fattiga grannlandet Jemen.

EU GÅR ALLTSÅ IN och stöttar vapenutveckling och vapenförsäljning, vilket gör världen farligare, säger Lave som tycker att pengarna i stället borde användas till att förbättra vanliga människors välmående och välfärd.

Marie Ericsson

Internationella träskopriset till irländska EU-kritikern Frank Keoghan

DET ÄR LÖRDAG i slutet av oktober och jag befinner mig på Folkebevaegelsen mod EU:s landsmöte i utkanten av Köpenhamn. Bland alla sorlande nordbor märks en person från västligare breddgrader, som nu äntrar talarstolen för att motta det internationella Träskopriset. Frank Keoghan, irländare och ledare av den irländska påtryckargruppen People's Movement har rest ända från Dublin för att ta emot det uppskattade priset som nu uppgraderats till global status.

– Träskopriset är en utmärkelse som traditionellt delas ut på Folkebevaegelsens möten för att främja någon som anses ha gjort berömvärda insatser för EU-motståndet säger hans kollega Lave Broch, politiker och medlem i Folkebevaegelsens styrelse. Och Frank ser ut att uppskatta sina oglamourösa skodon direkt från den danska myllan.

– People's Movement är inget parti utan en rörelse, förklarar Frank, som är en av grundarna. Vi startade vid tiden för Nice-fördraget, 1992. Vi kände till Folkebevaegelsen här i Danmark och tyckte det var en bra idé att starta något, som inte är ett regelrätt parti utan mer av en påverkansgrupp.

SKÄLET TILL ATT rörelsen bildades är främst att man mot-sätter sig en militarisering av EU. Nicefördraget, som Frank pratar om, var det EU-fördrag som föregick Lissabonfördraget och anledningen till engagemanget var att det förde in säkerhets och utrikespolitiken i EU-sfären (gemensam säkerhets och utrikespolitik), vilket enligt Frank var början till EU:s militarisering.

– Vi strävar efter att ha vänner och anhängare i parlamentet, lokala församlingar och städer, så vi får ett nätverk som kan aktiveras när det händer något viktigt. Däremellan är kontaktnätet inaktivt. Vi har en ringgrupp på 25-30 personer och det är ett väldigt lösligt nätverk.

DET FINNS INTE mycket EU-kritik på Irland, så den här rörelsen var helt unik när den startade. Fackföreningarna är pro EU och det finns inga stora vänsterpartier. En majoritet av partierna tror på EU som ett fredsprojekt, medan People's movement hävdar att det är ett militaristiskt och nyliberalt projekt som måste bekämpas. Det finns dock en del medlemmar i parlamentet som stöttar People's movement, och de har blivit fler med tiden säger Frank.

En av deras största segrar är just att de medverkade till en folkomröstning om Nicefördraget där irländarna sade nej i första omröstningen (tyvärr blev det, som brukligt när det gäller omröstningar om EU-fördragen, ja i en andra omröstning).

DAGENS ORGANISATION ÄR fortfarande engagerad mot EU:s militarisering, men ur en lite annan vinkel.

– Alltmer pengar inom EU allokeras till vapen och militär utveckling och det oroar oss. Vi är ett neutralt land och vill göra allt för att fortsätta vara det. Sverige hjälpte oss verkligen inte med det, säger han och småskrattar.

Foto: Marie Ericsson

Frank Keoghan och Lave Broch

Frank avslöjar att nästa stora kamp handlar om att hålla Irland utanför NATO. – De stora partierna på Irland vill att vi ska bli NATO-medlemmar och delta fullt ut i EU:s militarisering. Så vår inriktning har skiftat från antinyliberal till fredsorienterad och antimilitaristisk.

EN AV DE viktigaste insatserna är att försöka rädda "the triple lock", en överenskommelse som förbjuder landet att skicka trupper utomlands utan godkännande av FN, regeringen och parlamentet. Det är en viktig beståndsdel i den irländska neutraliteten som regeringen vill avskaffa utan offentlig debatt. Frank hoppas nu på att presidenten, som är en fredsinriktad person, ska sluta upp på deras sida. Då kan det finnas en chans, tror han.

Marie Ericsson

Folkomröstningar om EU-fördragen på Irland:

Nice fördraget:	2001 Nej
	2002 Ja
Lissabonfördraget:	2008 Nej
	2009 Ja

INSÄNDARE OCH DEBATT

BRICS-mötet i Kazan för en multipolär världsordning

BRICS-MÖTET I RYSKA Kazan den 22 till den 24 oktober markerar slutet på de nykonservativa vrångföreställningarna som finns inkapslade i undertiteln på Zbigniew Brzezinski's bok "The Grand Chessboard: American Primacy and its Geostrategic Imperatives", skriver den välkände ekonomen Jeffrey Sachs i Consortium News den femte november.

Sachs citerar Brzezinski som förklarade att:

”Rysslands enda reella geostrategiska alternativ - alternativet som kan ge Ryssland en realistisk internationell roll och maximera möjligheten att förvandlas och socialt modernisera sig självt - är Europa. Och icke vilket som helst Europa, utan det transatlantiska Europa och det utvidgade EU och Nato.”

IDAG SER VI SVARET. Brzezinski tog fel och hans inflytande har lett till katastrofen med kriget i Ukraina. Ryssland har sagt bestämt nej till USA och Natos utvidgningsplaner i Ukraina. Det viktigaste budskapet från Kazanmötet är att amerikanska (och EU-sanktioner) och diplomatisk press har inte isolerat Ryssland det minsta. Allt fler av världens länder accepterar inte längre den amerikanska hegemonin, och förbereder sig för att konfrontera den istället för att underkasta sig dess diktat.

Förutom grundarländerna i BRICS (Brasilien, Ryssland, In-

dien, Kina och Sydafrika, samt nytilkomna Egypten, Etiopien, Iran och Förenade Arabemiraten) fanns i tillägg delegationer från 27 aspirerande länder, som representerar 57 procent av världens befolkning och 47 procent av världens produktion (i köpkraftskorrigerade priser).

LÄNDERNA STÄLLE SIG bakom Kazan Declaration med hela 134 punkter i syftet att stärka multilateralism för en rättvis global utveckling och säkerhet. BRICS-länderna respekterar varandras nationella självständighet och söker samarbeten och utbyten genom att uppmuntra ömsesidig förståelse och vänskap. Förklaringen uttrycker i fyra avdelningar synpunkter på förstärkt multilateralism, global och regional säkerhet, finansiellt och ekonomiskt samarbete och humanitära utbyten. Kazanföreläggningen har i Väst i stort behandlats med tystnad.

Utifrån dagens globala kaos skriver Sachs hoppfullt att:

”Den multipolära världsordningen som BRICS ser framför sig kan vara en välsignelse för alla länder, inklusive USA. Tiden har löpt ut för de neokonservativa vrångföreställningarna, och USA:s aggressiva krig. Ögonblicket har kommit för en förnyad diplomati för att få slut på konflikterna som rasar runt om världen”.

Jan-Erik Gustafsson

[Svar på artikeln ovan kommer i nästa KEF]

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.en>

NYHETER I KORTHET

Nordiska Rådet i Reykjavik 28-31 oktober

Under Nordiska rådets möte i Reykjavik den 28 till 31 oktober diskuterade de nordiska statsministrarna främst försvarsfrågor, enligt isländska Neistar.is. Det är en ny praxis att försvarsfrågor hamnar högst upp på dagordningen.

Men det kan förklaras med det tillspetsade säkerhetspolitiska läget som en följd av Ukrainakriget, de 47 amerikanska militärbaser som nu finns i Norden och militariseringen av Arktis.

Särskilt inbjuden var Ukrainas ”handelsresande i militärt stöd” Volodymyr Zelenskyj, som var där för att presentera sin segerplan. På mötet blev det omedelbart fastslaget att alla nordiska statsministrar fullt ut stöder Zelenskyjs segerplan. En framförhandlad lösning finns inte på kartan för nordiska statsministrar.

Jan-Erik Gustafsson

EU-anpassning leder till högre elpriser.

Från och med den 29 oktober införde de nordiska länderna något som kallas flödesbaserad kapacitetsberäkning av elpriset. Den bygger på en tvingande EU-kommissionsförordning för elhandel som den socialdemokratiska regeringen godkände i december 2014.

Den nya metoden sägs göra användningen av elnäten mer effektiv och mer el kan transporteras inom Sverige och levereras till kontinenten, framför allt till Tyskland. Systemet gynnar särskilt Tyskland som får tillgång till billig svensk el på Sveriges bekostnad.

Affärsverket Svenska kraftnät, som sköter stamnätet, har gjort testkörningar för Sveriges fyra elområden, som säger att elpriset blir högre i norra Sverige, Svealand och norra Götaland, och något billigare längs i söder (elområde fyra). Men kritiker

från bland annat Fortum varnar för att priset i syd kan skjuta i höjden under kalla vinterdagar, så mycket som från tre till åtta kronor per kilowattimmar, då tyska marknadsstyrda elpriser spiller över på Sverige.

Tre kritiker till den nya beräkningsmetoden argumenterade, i Svenska Dagbladet (SvD) den tionde november, för en återgång till ett gemensamt elområde för hela Sverige som kombineras med att Svenska Kraftnät tar ansvar för en teknisk förbättring av nätet, vilket de bedömer leder till att svenska elpriser sjunker totalt jämfört med en flödesbaserade metoden.

Elmarknaden avreglerades som en följd av EU-medlemskapet 1996 (se vår video [EL - en handelsvara eller?](https://www.youtube.com/watch?v=rdGN3QWkPH4&t=0s) ”<https://www.youtube.com/watch?v=rdGN3QWkPH4&t=0s>”) Före dess bestämdes ett nationellt långsiktigt nationellt elpris i samråd med elproducenter (Vattenfall), elbolag och myndigheter utifrån elbehovet. Idag fluktuerar elpriset dagligen beroende på tillgång, väder och vind på Oslobörsen. Vi konsumenter förväntas läsa allt mer svårbegripliga elräkningar från elhandelsbolagen.

Jan-Erik Gustafsson

<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.5/deed.en>

Foto: Ane Cecilie Blichfeldt - norden.org

EU och den konstitutionella nedskärningspolitiken

ECB; DEN EUROPEISKA CENTRALBANKEN, startades 1998-1999 då euron infördes. ECB var en utökad fortsättning på det Europeiska monetära institutet som startades 1994. Skapandet av ECB var en viktig del av beslutet att skapa en gemensam valuta för hela EU-området och Euron infördes 1999. Den första åtgärden inför den kommande gemensamma valutan var avskaffandet av medlemsländernas valutarestriktionerna 1990. År 1985 lades förslagen fram om hur den inre marknaden skulle fungera (Delores-rapporten). Den svenska kronan avreglerades 1986 – 1990. Först med den så kallade novemberrevolutionen där kreditmarknad avreglerades med obegränsad möjlighet till utlåning, samt med slopad valu-

tillåts vara tre procent av BNP och statskulden får inte överstiga 60 procent av BNP. Sverige införde 1997 det så kallade överskottsmålet som var två procent av BNP. Det sänktes 2007 under finanskrisen till en procent. Under finans- och skuld krisen, 2008-2009, infördes en rad EU-bestämmelser som ytterligare reglerar medlemsländernas finans och budgetunderskott. Med den Europeiska planeringsterminen ska medlemsländerna skicka in sina strategier till det nationella budgetarbetet. Planen ska godkännas av EU:s statschefer i Europeiska rådet och ministerrådet för ländernas finansministrar. Råden följs ofta inte helt men utgör en press på medlemsländerna i deras planering av sina statsbudgetar.

Ren ekonomi

Bakgrunden till EU-fördragets regler för ECB och medlemsländerna, är uppfattningen att ekonomi är en vetenskap, som bör utövas av tjänstemän och inte påverkas av politiska intressen, för man tillämpar ju bara ”ren” vetenskap. Ekonomi betraktas som en objektiv vetenskap, men EU:s två centralbanksregler innebär, att till exempel räntehöjningar, medför ökade kostnader för samhällets lägre socialgrupper – både ekonomiskt och arbetsmarknadsmässigt. Och EU-fördragets regler om finansiell stabilitet handlar om den ekonomiska omsorgen om bank- och finanssystemen. Här visar den ”rena” ekonomin sig inte vara opartisk och objektiv.

Ren ekonomisk vetenskap och regleringar

För den rena ekonomiska vetenskapen gäller oftast att marknaden ska kunna verka utan politisk påverkan. Det är bara om en kris inträffar som samhället ska gå in och stötta och rädda finansiell och ekonomisk infrastruktur. Den rena ekonomiska vetenskapen är därför oftast motståndare till politiska regleringar som bland annat fackliga rättigheter. Därför att långtgående fackliga rättigheter anses vara ett hinder för en fri marknad. Samma sak gäller bland annat för miljö och klimatbestämmelser. Detta visar att den rena ekonomiska vetenskapen i många fall inte är så neutral som den vill ge sken av. Detta är inte direkt inskrivet i EU:s grundfördrag, men bland ECB:s tjänstemän, EU-politiker, byråkrater, tankesmedjor och näringsliv är detta i många fall en konventionell uppfattning.

Konstitutionell åtstramningspolitik

EU:s grundfördrag innebär en konstitutionell åtstramningspolitik. Åtstramning blir den kungsväg som konstitutionen erbjuder vid ekonomiska problem. Samtidigt med åtstramningarna, hålls bland annat stora banker och kreditinstitut under armarna, vilket i sin tur riskerar att bidra till skapandet av stor kapitalansamling hos ett fåtal ekonomiska grupper. Detta anses kunna leda till investeringar och förnyelse – vilket det också gör. Men dessa investeringar blir inte alltid de som egentligen behövs. Investeringar som ger snabba ekonomiska resultat ges företräde och därmed blir viktiga långsiktiga investeringar inte möjliga. Där finns också risk för en långsiktig ekonomisk tillbakagång där varje krishantering blir ytterligare steg i den långsiktiga ekonomiska tillbakagången. Detta är en av de centrala orsakerna till att EU inte förmår genomföra den nödvändiga klimatomställningen och återkommande tvingas genomföra sociala nedskärningar.

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.0/>

Foto: © Angela Morant/ECB
täregrering med fria valutarörelser över landets gränser 1989. Samtidigt låstes kronan gentemot eurons föregångare ecun. Dessa tre åtgärder kom att få katastrofala konsekvenser och ledde till 1990-talets djupa svenska finanskris.

ECB - de stora länderna styr

ECB ägs av EU-medlemsländernas centralbanker. Ägarandelarna beror på ländernas befolkningsstorlek och Bruttonationalprodukten (BNP). Tyskland faktiska ägarandel är 27 procent medan Sverige äger 2,25 procent. ECB styrs av ett råd bestående av medlemsländernas centralbankschefer

Alla medlemsländernas centralbanker är helt oberoende av de politiker som tillsatt dem – och får inte påverkas av politiska intressen.

ECB:s viktigaste mål är:

- Prisstabilitet, det vill säga max två procent inflation.
- Säkerställa den finansiella stabiliteten och det finansiella systemet

Det första målet innebär att ECB och de nationella centralbankerna inte får ta någon hänsyn till samhällsekonomin – endast till prisstabiliteten. Det andra målet innebär att ECB och de nationella centralbankerna ska värna de så kallade systembärande bankerna och kreditinstitutet. Bakom dessa mål står det övergripande målet att stödja och värna EU:s fria / inre marknad.

Genom den så kallade stabilitets- och tillväxtpakten, från 1997, stadgas att medlemsländernas budgetunderskott max

EU:s Gröna Giv är inte längre grön!!

EU ÅSIDOSÄTTER MILJÖKRAVEN i den stora klimat- och miljöplanen "Green Deal" (grön giv) på grund av de höga energipriserna.

ÅR 2019 ANTOG EU en miljö och klimatplan, EU:s Green Deal som anger EU:s klimatmål; klimatneutralitet till 2050. En viktig del i detta är EU:s strategiplan för hållbar livsmedelsförsörjning; Farm-to-Fork / Jord till Bord. Målet är att 25 procent av odlingsarealen ska drivas ekologiskt 2030, att användandet av växtskyddsmedel halveras och att gödsling minskas med minst 20 procent. Därtill kommer en frivillig uppförandekod, beredskapsplan för livsmedelsförsörjningen, nya livsmedelsmärkningar och ny strategi för mark och jordhälsa. Allt för att skapa hållbarhet i hela livsmedelskedjan.

EN ANNAN MYCKET viktig del av Green Deal är EU:s kemikaliestrategi med cirka 80 åtgärder varav 26 skulle ha varit genomförda fram till 2024. Strategins syfte är att öka kunskap, förbättra skydd och påskynda utfasningen av farliga ämnen samt stimulera innovation.

Nu svänger EU-kommissionen till förmån för Industrial Deal (Antwerp-Deklarationen) som är en plan framtagen av de stora kemiska industrigrupperna under ledning av lobbygruppen European Chemical Industry Council (CEFIC). Deklarationen syftar till att möta de höga energipriserna med att etablera en gemensam europeisk infrastruktur och säkra råvaruförsörjningen. För att förhindra avindustrialiseringen av Europa vill man åsidosätta miljökraven i EU:s livsmedelsstrategi och EU:s kemikaliestrategi. Dessa krav stöts av industriklubben European Round Table for Industry (ERT) och arbetsgivarorganisationen Business Europe. Istället kräver man ökade offentliga stöd för investeringar i förnybar infrastruktur, för att mota de skyhöga energipriserna. Men miljö- och naturvård blir lidande.

KEMIKALIE- OCH AGROINDUSTRIN främjar en lantbrukspolitik som sätter press på små och medelstora lantbruk men gynnar industriellt lantbruk. Småbruk som inte klarar av att minska utsläppsnivåerna kan slås ut av marknaden. När de små och medelstora jordbruken slås ut blir det samtidigt svårare att nå målen för ekologiskt lantbruk, minska bekämpningsmedel och konstgödsel.

Industrigruppen kräver mer stöd till resursintensiv och icke reglerbar kraftproduktion. Stora företag ska kunna hämta resurser både från det globala syd och från de nordiska länderna som har stora arealer och mycket naturresurser. ERT kräver snabb och obegränsad råvarutillgång och att detta ska vara prioriterat

under perioden 2024-2029. Den europeiska industrins bristande konkurrenskraft ska övervinnas med hjälp av att tillgängliggöra lättare naturresurserna samt genom att kostnaderna för stöden betalas via skattsedlarna av medborgarna inom EU.

Den Europeiska Gröna Given -- Jord till bord-strategi för hållbar mat organiserad av IFPRI och EU

Foto: Jamed/ Falik/IFPRI

Will Martin, Senior Research Fellow, IFPRI

MÅNGA FÖRVÄNTAR SIG att de höga energipriserna skulle tvinga industrin till ökad miljö- och klimatanpassning. Men vad vi istället ser är en massiv press från industrin för att sänka miljökraven och försvaga naturskyddande lagstiftning.

Men när energin blir för dyr måste det kompenseras via andra vägar för att upprätthålla avkastningen. Investerare i elbranschen eftersträvar både dyrare el och ökad förbrukning. Detta multiplicerar avkastningsnivån för förnybar energi och ger en dynamik som inte är bra för klimat- och miljöpolitik.

EU HAR ÖPPNAT slussarna för denna slösande energipolitik. EU driver fram utvidgandet av ett centraliserat elnätverk styrt av EU:s energiuinion ACER.

Detta leder till ökad utbyggnad av resurs- och arealkrävande kraftverk för tillverkning av förnybar el som knyts till EU:s energinätverk. Därför är höga elpriser ett hot mot miljöskydd.

FÖR ATT UNDKOMMA en rovdrift av miljö och klimat behöver Sverige lämna EU:s energiuinion ACER. Utanför ACER / EU kan Sverige etablera en egen klimat- och miljöpolitik – anpassad till svenska förhållanden och med internationellt samarbete genom bilaterala avtal som ger jämlikhet mellan de avtalsslutande parterna.

Per Hernmar

Bygger på uttalande från Nei till EU, Norge: "Varning Norge – EU åsidosätter Green Deals miljökrav på grund av höga energipriser"

Fotnot:

Folkrorelsen Nej till EU i Sverige tar inte ställning till olika alternativa energislag

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.0/>

Posttidning B

Avsändare:

Kritiska EU-fakta

**Viktoriahuset, Linnégatan 21, 4 tr,
413 04 Göteborg**

GALLERIET/Robert Nyberg

